

WANDELPUZZELTOCHT

Deventer

Penninckshuis - Waag - Jordenshof - Proosdij - Landshuis - Stadhuis - Lebuinuskerk -
Buiszensklooster - Geert Grotehuis - Bergkwartier - en nog veel meer!

Afstand: 4 km

Wandelpuzzeltocht door Deventer

Welkom in de Poort van Salland!

- In deze wandelpuzzeltocht van iets minder dan 4 km worden 30 multiple choice vragen gesteld over allerlei interessante bezienswaardigheden die je op je route door Deventer zult tegenkomen. De antwoorden op deze vragen zijn soms eenvoudig te vinden op informatieborden die vlakbij - of tegen de gevel van - de desbetreffende bezienswaardigheid zijn aangebracht. Er zijn echter ook een aantal vragen die je niet zo maar 1-2-3 kunt beantwoorden. Hierbij is het de bedoeling dat je de bezienswaardigheid of attractie daadwerkelijk bezoekt óf raad vraagt bij de VVV c.q. de plaatselijke bevolking. Uiteraard staat het je vrij om het internet te raadplegen. Kortom: Aan jou de keuze hoe je de puzzeltocht maakt!
- Het is niet noodzakelijk om de wandelpuzzeltocht vanaf vraag 1 te doorlopen. Je bepaalt zelf bij welke vraag je wilt beginnen;
- In de puzzel kom je achter de antwoorden bij vraag 16 t/m 30 de volgende notatie tegen: A<getal> -> P<getal>. Voorbeeld: A3 -> P7. Dit betekent dat de letter achter het antwoord op vraag 3 de 7^e letter vormt van de oplossing van deze wandelpuzzeltocht (NB: De letter "A" staat voor "Antwoord", de "P" voor "Positie");
- De tocht kan het beste in de periode april t/m half oktober worden gemaakt. De kans dat alle toeristische voorzieningen open zijn, is dan het grootst.
- Alle antwoorden van deze wandelpuzzeltocht kun je terugvinden op: <https://www.puzzeltochtonline.nl/wandelpuzzeltochten/nederland/overijssel/deventer/antwoorden>
- Heb je vragen over deze wandelpuzzeltocht? Laat het ons weten via: info@puzzeltochtonline.nl.
- We wensen je veel plezier toe bij het maken van deze wandelpuzzeltocht!

Woonhuis uit 1612
op Rijkmanstraat 13

Belduna

Legenda

- Routebeschrijving puzzeltocht
- Toeristische achtergrondinformatie

Een tafereel uit "De Pickwick Papers" van Charles Dickens
als muurschildering in de Walstraat

Colofon

Tekst, fotografie en vormgeving:
Copyright puzzeltocht:

Marco Durieux
©2019-2022 Belduna

We beginnen onze toeristische puzzeltocht op de Brink bij de **Wilhelminafontein**.

1. Welke stelling over deze fontein is onjuist?
- a. Op de sokkel staat een beeltenis van Koningin Wilhelmina I
 - b. Het stadswapen is van Deventer G
 - c. De fontein werd in 1898 onthuld ter gelegenheid van de inhuldiging van Koningin Wilhelmina W
 - d. De fontein werd in 1960 afgebroken om het verkeer vrije doorgang te verlenen over de Brink. In 1985 werd ze weer heropgericht als gevolg van gewijzigde opvattingen over autoverkeer in de binnenstad. O

Op Brink 89 bevindt zich het **Penninckshuis**. Haar fraaie gevel met zes beelden die de deugden voorstellen, dateert uit de 16e eeuw en is één van de topstukken van de renaissance in Deventer en in Nederland!

2. Wat behoort niet tot de 6 deugden?
- a. Geloof D
 - b. Liefde N
 - c. Zorg R
 - d. Kracht V
3. Welke bewering over het Penninckshuis is juist?
- a. Toen eind 19e eeuw het Penninckshuis sterk was vervallen, heeft de Lutherse gemeente er een kerk achter laten bouwen A
 - b. De kerk is een vijfhoekige, inpandig gebouwde zaalkerk in neorenaissancestijl IJ
 - c. Het orgel werd in 1894 gebouwd door de Utrechtse firma Bätz en Cie L
 - d. De akoestiek van de kerkzaal is zo voortreffelijk dat hier regelmatig concerten en opnamen van concerten plaatsvinden D

Even verderop, op Brink 84 vinden we de winkel van Jb. Bussink, de bakker van de "*Echte Deventer Koek*".

In de Franse tijd, op 4 mei 1809, bracht koning Lodewijk Napoleon een bezoek aan Deventer. Hij werd rondgeleid bij een aantal bedrijven, onder andere bij **koekbakkerij Jacob Bussink**.

4. Wat gebeurde er toen?
- a. Hij proefde de Deventer koek en merkte op dat hij vooral van hun gemberkoek genoten had P
 - b. Hij plaatste een grote bestelling maar vergat te betalen U
 - c. Hij verzocht namens koningin Hortense om een kopie van het geheime recept W
 - d. Hij omhelsde de eigenaars en benoemde hen ter plekke tot hofleverancier K

Aan de zuidzijde van de Brink staat het laatgotische waaggebouw uit de 16^e eeuw. In het voorportaal hangt een **koperen ketel**.

5. Voor welk misdrijf werd deze ketel met brandende olie als straf in de 15^e eeuw gebruikt?
- a. Voor diefstal K
 - b. Voor valsemunterij N
 - c. Voor doodslag A
 - d. Voor vergiftiging J
6. Welke activiteit vond plaats in het achterste gedeelte van de Waag?
- a. Het verplicht wegen van de waren C
 - b. Het tijdelijk opslaan van afgekeurde waren R
 - c. Het vernietigen van afgekeurde waren Z
 - d. Het heffen van belasting op ingevoerde waren E

Vanaf de voorkant van de Waag lopen we tegen de klok om het gebouw heen. Zodra we de zijkant van het waaggebouw hebben bereikt gaan we rechtsaf de smalle Kleine Overstraat in. Na een kleine 200 meter zien we aan onze rechterhand de toegang tot de **Jordenshof**.

7. Welke bewering is onjuist?
- a. In het hofje bevindt zich een herinneringsbank met een ingemetselde gevelsteen uit 1644. S
 - b. In 1856 is het hofje vanuit de Sandrasteeg naar de huidige locatie overgebracht R
 - c. Het beheer van het hofje is nog steeds in handen van de familie Jordens (= lordens) N
 - d. Het is het laatstovergebleven hofje van Deventer D

We keren terug naar de Kleine Overstraat en gaan rechtsaf. Circa 60 meter verderop wandelen we de Lange Bisschopstraat in. Bij de eerstvolgende straat slaan we rechtsaf. Dit is de Sandrasteeg. Op het punt waar deze steeg een knik naar links maakt, zien we recht voor ons de **Proosdij** op huisnummer 8.

8. Welke bewering is juist?
- a. Rond 1130 begon proost Gerard van Are met de bouw van een grote tufstenen residentie L
 - b. De Proosdij is het oudste stenen burgerwoonhuis van Nederland E
 - c. In de Proosdij is de fundering van een ouder vrijstaand klooster geïntegreerd H
 - d. Buckelquader zijn trachietblokken met een gladde voorzijde U

De Proosdij aan de Sandrasteeg 8 >

Aan het einde van de Sandrasteeg, dat hier Stromarkt heet, gaan we linksaf de Kleine Poot in. Nadat we de Botermarkt en de achterkant van de Lebuinuskerk zijn gepasseerd, wandelen we rechtsaf het Grote Kerkhof op. Links van ons zien we op huisnummer 1 de moderne façade van het stadhuis van Deventer. Direct aan haar rechterzijde bevindt zich het **Landshuis** met een fraai versierde trapgevel uit de 17^e eeuw.

9. Welke functie had het Landshuis in de middeleeuwen?
a. Het deed dienst als stadhuis	R
b. Het deed dienst als herberg	U
c. Het deed dienst als weeshuis	B
d. Het deed dienst als hospitaal	T

Eveneens aan het Grote Kerkhof, op nummer 4, vinden we het **oude stadhuis**.

10. Wie schilderde "De magistraat van Deventer", het schilderij dat in de oude raadszaal van het stadhuis hangt?
a. Hendrick ter Brugghen	W
b. Pieter van Anraedt	K
c. Gerard ter Borch II	L
d. Bartholomeus Breenbergh	N

Aan de andere zijde van het Grote Kerkhof zien we de 15^e/16^e eeuwse Grote of Lebuinuskerk met haar machtige toren.

11. Hoe hoog is deze toren?
a. 62,5 meter	S
b. 64,2 meter	G
c. 68,7 meter	A
d. 71,1 meter	M

We gaan de **Grote of Lebuinuskerk** (15^e/16^e eeuw) met een bezoekje vereren. Echter, voordat we naar binnen gaan, zien we links van ons eerst nog een aantal **kleine witte huisjes**. Deze zijn vastgebouwd aan de sacramentskapel: een overblijfsel van de voormalige Mariakerk.

12. Hoe worden deze huisjes genoemd?
a. Armenhuisjes	P
b. Monnikenhuisjes	F
c. Parochiehuisjes	B
d. Maagdenhuisjes	G

We wandelen de kerk in en genieten volop van haar prachtige interieur.

13. Wie was Lebuinus?
a. Bisschop van Utrecht	A
b. Een Duitse monnik uit Nienburg a.d. Weser	E
c. Een pastoor die gedood werd door heidense Saksische stammen	T
d. Een prediker uit Engeland	M

In de kerk bevindt zich de **Radboudsarcofaag**: een roze zandstenen grafkist met deksel. Deze was waarschijnlijk bedoeld als laatste rustplaats voor meerdere bisschoppen, waaronder Radboud van Utrecht (ca. 850 - 917).

14. Waar werd deze sarcofaag, vermoedelijk afkomstig uit de eerste helft van de 11^e eeuw, vervaardigd?
a. In het bisdom Utrecht	J
b. In het Duitse Rijn-Main-Moezelgebied	I
c. In het Engelse graafschap Yorkshire	E
d. In het Franse hertogdom Lotharingen	V

We verlaten de kerk en gaan langs de witte huisjes rechtsaf. Na circa 40 meter komen we terecht op de Nieuwe Markt. Deze gaat over in de Noordenbergstraat. Links van huisnummer 17/19 zien we de smalle **Kranensteeg**: één van Deventers oudste steegjes. We wandelen verder over de Noordenbergstraat.

15. Algemene vraag: Wanneer vindt jaarlijks de **Deventer Boekenmarkt** plaats?
a. Op de laatste zondag van juli	D
b. Op de eerste zondag van augustus	H
c. Op de tweede zondag van augustus	M
d. Op de derde zondag van augustus	O

Op de Noordenbergstraat 42 bevindt zich het **Huis "De gekroonde stokvis"**.

16. Waarvan is de gekroonde stokvis het symbool?
a. Het Agnietenklooster	A7 -> P11
b. De Hanzestad Deventer	A7 -> P4
c. Het Buiskens klooster	A7 -> P8
d. Het Bergenvaardersgilde	A7 -> P14

We lopen een klein stukje terug en gaan meteen links de hoek om. Dit is Het Klooster. Aan onze linkerkant, op huisnummer 12, zien we het poortje van het voormalige Van Mouwijcks-armenhuis. Deze werd tijdens de restauratie van 1978 toegevoegd aan de **Stads- of Athenaeumbibliotheek**.

17. Waartoe is deze bibliotheek, volgens het ANWB-informatiebordje, ingericht?
a. Wetenschappelijke bibliotheek voor Deventer en Overijssel	A3 -> P10
b. Stadsarchief van de Gemeente Deventer	A3 -> P5
c. Stedelijk Museum	A3 -> P13
d. Expositieruimte	A3 -> P15

Aan Het Klooster 3 ligt het 15^e eeuwse **Buiskens klooster**: een voormalig zusterhuis van de Zusters van het Gemene Leven, een groep volgelingen van de Deventer theoloog Geert Grote.

18. Hoe luidt de tekst op de bronzen plaquette naast de hoofdingang?
- a. Alles is ijdelheid A6 -> P2
 - b. Wat pijnigt dat reinigt A6 -> P6
 - c. Nood leert bidden A6 -> P14
 - d. Liefde overwint alles A6 -> P9

We vervolgen onze puzzeltocht over het Klooster. Zodra we de Papestraat bereiken gaan we linksaf. Na iets meer dan 170 meter, aan het einde van deze straat, lopen we rechtsaf de Bruynsteeg in. Een kleine 155 meter verderop gaan we linksaf de Tibbensteeg in. Deze komt uit in de Nieuwstraat. Hier wandelen we rechtsaf. Op huisnr. 25 bevindt zich **Hanzemuseum "De Leeuw"** (geopend: do/za 11-17 uur). Dit museum is gratis te bezoeken

19. Van welke verzameling beschikt dit museum over één van de grootste van Nederland?
- a. Van een verzameling hang- en schootkoffiemolens A9 -> P11
 - b. Van een verzameling bakkersattributen A9 -> P4
 - c. Van een verzameling blikken, chocolade- en marsepeinvormen A9 -> P1
 - d. Van een verzameling authentieke koekplanken A9 -> P2

Zodra we het einde van de Nieuwstraat hebben bereikt gaan we rechtdoor het Lamme van Dieseplein op. Na bijna 45 meter zien we schuin aan onze linkerhand, op huisnummer 4, het **Museum "Geert Grote Huis"**.

20. Welke bewering over Geert Grote is onjuist?
- a. Hij leefde in de periode 1340-1384 A12 -> P3
 - b. Hij is grondlegger van de Moderne Devotie: Een vernieuwingsbeweging die stond voor een persoonlijke beleving van het geloof en een eenvoudig en oprecht leven A12 -> P12
 - c. Hij predikte in het Latijn A12 -> P15
 - d. Hij stierf aan de pest, na een bezoek aan een zieke vriend A12 -> P6

Nadat we het museum hebben verlaten, zien we schuinlinks van ons nog enige restanten van de **Kapel van het Lamme van Diezehuis**.

21. Waar is dit convent vermaard om?
- a. Om de Deventer Gedichtenbundel A14 -> P7
 - b. Om het Deventer Liedboek A14 -> P13
 - c. Om de Deventer en Sallandsche Historiën A14 -> P10
 - d. Om het Deventer Convenant A14 -> P4

We gaan linksaf de Pontsteeg in. Een kleine 30 meter verderop wandelen we rechtsaf de Broederenstraat in. Recht voor ons zien we de voorzijde van de 14^e eeuwse **Broederenkerk**.

Hoofdingang van de Broederenkerk >

22. Welke bewering is juist?
- a. Voordat de kerk werd gebouwd stond rond 1300 op deze plaats al een klooster gesticht door jezuiten A10 -> P15
 - b. Deze kerk werd tussen 1335 en 1338 gebouwd in opdracht van Reinoud II van Gelre A10 -> P3
 - c. De bekende Deventenaar Geert Grote ging hier ter kerke A10 -> P9
 - d. De kerk is in de Franse Tijd (1795-1813) enige jaren in gebruik geweest als militair magazijn voor de Fransen A10 -> P11

Nadat we de Broederenkerk hebben verlaten, wandelen we linksaf de Broederenstraat in. Aan het einde van deze straat gaan we eerst rechtsaf de Lange Bischofstraat en na circa 40 meter linksaf de Grote Overstraat in. Bij de volgende kruising lopen we linksaf de Spijkerboorsteeg in. Deze steeg komt op haar beurt weer uit op de Brink. Hier houden we links aan. Na een kleine 45 meter gaan we rechtsaf de Walstraat in. We bevinden ons nu in het historische **Bergkwartier**.

23. Algemene vraag: Welk evenement wordt jaarlijks in het Bergkwartier gehouden?
- a. De Deventer Boekenmarkt A8 -> P14
 - b. Het Dickensfestijn Deventer A8 -> P11
 - c. De Deventer Hanzedagen A8 -> P5
 - d. Het Gerardus Magnus Festival Deventer A8 -> P8

Zodra we na 360 meter het einde van de Walstraat hebben bereikt, komen we terecht op het Bergkerkplein. De gelijknamige kerk voor ons gaan we straks bezoeken. Eerst wandelen we rechtsaf onder het monumentale poortje door de Prinsenplaats in. Midden op het plein zien we een gerestaureerd deel van een **voormalige fabrieksschoorsteen**.

24. Tot welke fabriek behoorde deze schoorsteen?
- a. Capsulefabriek DAIM A13 -> P1
 - b. Machinefabriek Geurtsen A13 -> P6
 - c. Deventer Gasfabriek A13 -> P12
 - d. Aupingfabriek A13 -> P9

We wandelen verder over de Prinsenplaats. Rechts van Prinsenplaats 10 gaan we een smal straatje achter de voormalige Grote Synagoge van Deventer in. Dit is de Shoshannastraat. Na circa 50 meter gaan we rechtsaf de Roggestraat in. Aan onze rechterzijde zien we het **Etty Hillesum Centrum**.

25. Welke bewering over Etty Hillesum is onjuist?
- a. Etty was een joods meisje dat in 1914 in Amsterdam werd geboren A11 -> P5
 - b. Ze bracht haar schooljaren door in Deventer A11 -> P7
 - c. In 1943 werd zij door de nazi's in Auschwitz omgebracht A11 -> P10
 - d. In 1981 werd zij wereldwijd bekend door de publicatie van haar dagboeken en brieven A11 -> P13

Aan het einde van de Roggestraat slaan we twee maal linksaf en wandelen via de Brink de Bergstraat in

26. Welk dier is te zien boven de ingang van het pand aan de Bergstraat 19?
- a. Een bever A2 -> P6
 - b. Een hert A2 -> P2
 - c. Een papagaai A2 -> P12
 - d. Een vlinder A2 -> P1

Ongeveer 70 meter verderop komen we opnieuw op het Bergkerkplein uit, waar het nu tijd is om de **Bergkerk** te gaan bezichtigen.

27. Aan welke beschermheilige is deze kerk gewijd?
- a. Aan Sint-Andreas (beschermheilige van de vissers) A15 -> P5
 - b. Aan Sint-Jozef (beschermheilige van de timmerlieden) A15 -> P11
 - c. Aan Sint-Maarten (beschermheilige van de armen) A15 -> P15
 - d. Aan Sint-Nicolaas (beschermheilige van de schippers) A15 -> P7

We verlaten de kerk en houden gelijk links aan. Dit is de Kerksteeg. Aan het einde van deze steeg bereiken we het Bergschild en gaan we rechtdoor de Rijkmanstraat in. Tussen de huisnummers 8 en 10 wandelen we linksaf de Muntengang in. Hier werden munten geslagen vanaf de 10^e eeuw tot 1708. Na het poortje gaan we eerst een kleine 10 meter linksaf om vervolgens rechtsaf de Achter de Muren in te lopen. Voor het laatste gedeelte van onze puzzeltocht gaan we bij de Zandpoort rechtsaf. Schuin aan onze linkerzijde zien we op Brink 47 het **Speelgoedmuseum**.

28. Welk speelgoed gebruikt dit museum als uithangbord?
- a. Een teddybeer A5 -> P6
 - b. Een puzzelstukje A5 -> P1
 - c. Een trein A5 -> P14
 - d. Een hobbelpaard A5 -> P7

Het Huis "Kronenberg" waarin nu het Speelgoedmuseum is gevestigd en het Huis "Vogelsang" op de naastgelegen Boterstraat 3 zijn twee huizen die stammen uit de 14^e en 15^e eeuw: de bloeitijd van Deventer.

29. Welke naam heeft Huis Vogelsang nooit gehad?
- a. Die Munte A4 -> P8
 - b. Die oude Munte A4 -> P12
 - c. De Sajatbaal A4 -> P3
 - d. Sanct Niclaas A4 -> P15

Even verderop, op Brink 55 komen we een prachtig huis in renaissancestijl tegen: **Huis "In de Drie Vergulde Haringen"**, gebouwd eind 16^e eeuw.

30. Op welke wijze heeft Herbert Dapper, opdrachtgever voor de bouw van dit huis, zijn fortuin vergaard?
- a. Door handel met diverse hanzesteden rond de Oostzee A1 -> P11
 - b. Door inning van tol op de IJssel A1 -> P2
 - c. Door verkoop van landerijen aan de Gemeente Deventer A1 -> P5
 - d. Door haringvaart op het Zweedse schiereiland Schonen A1 -> P8

< Uithangbord van Huis "In de Drie Vergulde Haringen" (Brink 55)

Dit was de laatste vraag van onze toeristische wandelpuzzeltocht door Deventer. Je hebt nu in totaal 15 letters én 15 letterposities verzameld. Deze vormen gezamenlijk de naam van een kunstuiting die je o.a. in de Grote of Lebuinuskkerk kunt zien.

Weet jij om welke kunstuiting het gaat? Vul dit woord tot slot hieronder als oplossing in.

Succes!

OPLOSSING:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Vanaf het Huis "In de Drie Vergulde Haringen" is het circa 140 meter wandelen over de Brink voordat we weer aankomen bij de Wilhelminafontein: het begin- en eindpunt van onze toeristische puzzeltocht door Deventer.

We hopen dat we je met deze toeristische puzzeltocht een leuke dag in de historische binnenstad van Deventer hebben bezorgd!

Vond je deze toeristische puzzeltocht leuk?

Probeer dan ook deze eens:

Wandelpuzzeltocht: Hattem

Afstand: 2 km

Bezienswaardigheden:

o.a. Grote of Andreaskerk, Stadsmuur, Daendelshuis, Nederlands Bakkerijmuseum, Dijkpoort, Anton Pieckmuseum, Molen de Fortuyn, Stadhuis.

Wandelpuzzeltocht: Zutphen

Afstand: 4 km

Bezienswaardigheden:

o.a. Koffie- en Theehandel "De Pelikaan", Drogenapstoren, Walburgiskerk met librije, Oude stadhuis, Broederenkerk, Wijnhuistoren, Agnietenhof, Luthers Hofje, Spanjaardspoort, Berkelpoort, Oude Bornhof.

Wandelpuzzeltocht: Zwolle

Afstand: 4 km

Bezienswaardigheden:

o.a. Grote of St-Michaelskerk, Overblijfselen stadsmuur, Pelsertoren, Broerenkerk, Wijndragerstoren, De Librije, Thorbeckesingel, Peperbustoren, Museum De Fundatie, Sassenpoort, Zwolse Balletjeshuis.

Disclaimer:

Belduna stelt zich aansprakelijk noch voor enige schade onverhoopt ontstaan door onjuiste informatie in deze puzzeltocht, noch voor schade aan jouw persoon, je medegenoten, je eigendommen of aan derden tijdens het maken van deze puzzeltocht.